
**Tekstil - Kəmiyyət kimyəvi analiz - 9-cu hissə:
Asetatın digər liflərlə qarışıqları (benzil spirtindən
istifadə üsulu)**

**Textiles — Quantitative chemical analysis —
Part 9: Mixtures of acetate with certain other
fibres (method using benzyl alcohol)**

LAZIMDIR

Bu standart Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun icazəsi olmadan tam və ya hissə-hissə yenidən çap oluna, çoxaldıla və yayıla bilməz

Elçin İsaqzadə küç., 7-ci köndələn

Telefon: +994125149308

Email: office@azstand.gov.az

MÜQƏDDİMƏ

1. Bu standart “Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu” PHŞ tərəfindən işlənib hazırlanıb və təqdim edilib.

2. “Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu” PHŞ-nin “____” _____2023-cü il tarixli _____saylı Qərarı ilə təsdiq edilib.

3. Bu standart beynəlxalq Standart ISO 1833-9:2019 ilə eynidir (İDT).

This standart is identical (İDT) to the European Standard ISO 1833-9:2019

4. İlk dəfə tətbiq edilir.

5. Dövlət standartında müəyyən edilən tələblərin beynəlxalq standartlara, norma, qayda və tövsiyələrə və digər dövlətlərin müvafiq mütərəqqi milli standartlarına, elm, texnika və texnologiyanın müasir nailiyyətlərinə əsaslanmasını müəyyən etmək üçün standartın ilkin yoxlama müddəti 2024-cü il, dövri yoxlama müddəti ildə 1 dəfədir.

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ.....	V
1 TƏTBİQ SAHƏSİ.....	1
2 NORMATİV İSTİNADLAR.....	1
3 TERMİN VƏ TƏRİFLƏR.....	1
4 SINAĞIN PRİNSİPİ	1
5 REAGENTLƏR	1
7 SINAĞIN APARILMA ÜSULU	2

LAZIMLIQ

ÖN SÖZ

ISO (Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı) milli standartlar orqanlarının (ISO üzv qurumlarının) dünya üzrə federasiyasıdır. Beynəlxalq Standartların hazırlanması işi adətən ISO-nun texniki komitələri vasitəsilə həyata keçirilir. Texniki komitənin yaradıldığı mövzu ilə maraqlanan hər bir üzv qurum həmin komitədə təmsil olunmaq hüququna malikdir. ISO ilə əlaqədə olan dövlət və qeyri-hökumət təşkilatları da işdə iştirak edirlər. ISO bütün elektrotexniki standartlaşdırma məsələlərində Beynəlxalq Elektrotexniki Komissiya (IEC) ilə sıx əməkdaşlıq edir.

Bu sənədin işlənilib hazırlanması üçün istifadə edilən prosedurlar və onun sonrakı texniki xidməti üçün nəzərdə tutulan prosedurlar ISO/IEC Direktivlərinin 1-ci hissəsində təsvir edilmişdir. Xüsusilə müxtəlif növ ISO sənədləri üçün tələb olunan müxtəlif təsdiq meyarları qeyd edilməlidir. Bu sənəd ISO/IEC Direktivlərinin 2-ci Hissəsinin redaksiya qaydalarına uyğun olaraq hazırlanmışdır (www.iso.org/directives).

Bu sənədin bəzi elementlərinin patent hüquqlarının predmeti ola biləcəyi ehtimalına diqqət yetirilir. ISO bu cür patent hüquqlarının hər hansı və ya hamısının müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşımır. Sənədin işlənilib hazırlanması zamanı müəyyən edilmiş hər hansı patent hüquqlarının tərffüatları Girişdə və/yaxud alınan patent bəyannamələrinin ISO siyahısında olacaq (www.iso.org/patents).

Bu sənəddə istifadə edilən hər hansı ticarət adı istifadəçilərin rahatlığı üçün verilmiş məlumatdır və təsdiqi təşkil etmir.

Standartların könüllü təbiəti, uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı ISO-ya məxsus xüsusi termin və ifadələrin mənası, eləcə də ISO-nun Ticarətdə Texniki Maneələr (TBT) ilə bağlı Ümumdünya Ticarət Təşkilatının (ÜTT) prinsiplərinə sadıqlıyı haqqında məlumat üçün izahat üçün bax: aşağıdakı URL: www.iso.org/iso/foreword.htm.

Bu sənəd Texniki Komitə tərəfindən hazırlanmışdır ISO/TC 38, Tekstil.

Bu ikinci nəşr texniki cəhətdən yenidən işlənmiş birinci nəşri (ISO 1833-9:2006) ləğv edir və əvəz edir. Əvvəlki nəşrlə müqayisədə əsas dəyişikliklər aşağıdakılardır:

- adı "Asetat və triasetat liflərinin qarışıqları (benzil spirti istifadə edilən üsul)"dan "Asetatın bəzi digər liflərlə qarışıqları (benzil spirti istifadə edilən üsul)" olaraq dəyişdirilib;
- 1-ci bənddə bir neçə yerdə qalan liflər əlavə edilmişdir;
- 7-ci bəndə prosedura dəqiqlik əlavə edilmişdir;
- 8-ci bənddə melamin üçün xüsusi d faktoru əlavə edilmişdir;
- 9-cu bənddə çarşqınlığın qarşısını almaq üçün "faiz bəndi" əlavə edilmişdir.

ISO 1833 seriyasındakı bütün hissələrin siyahısını ISO saytında tapa bilərsiniz.

Bu sənədlə bağlı istənilən rəy və ya suallar istifadəçinin milli standartlar orqanına yönəldilməlidir. Bu orqanların tam siyahısını www.iso.org/members.html saytında tapa bilərsiniz.

**Tekstil - Kəmiyyət kimyəvi analiz –
7-ci hissə: Asetatın digər liflərlə qarışıqları
(benzil spirtindən istifadə üsulu)**

AZS ISO 1833-7: 2023

**Textiles — Quantitative chemical analysis —
Part 7: Mixtures of acetate with certain
other fibres (method using benzyl alcohol)**

Tətbiq edilmə tarixi “___” ___ 2023-cü il

1 TƏTBİQ SAHƏSİ

Bu sənəd, lifli olmayan maddələrin xaric edilməsindən sonra asetatın kütlə faizini təyin etmək üçün benzil spirtindən istifadə edərək bir metodu müəyyən edir:

— asetat

ilə

— triasetat, polipropilen, elastolefin, melamin, ikikomponentli polipropilen/poliamid və poliakrilat lifləri.

2 NORMATİV İSTİNADLAR

Mətnə aşağıda qeyd olunan sənədlərə elə istinad edilir ki, onların məzmununun bir hissəsi və ya hamısı bu sənədin tələblərini təşkil edir. Tarixi mövcud olan istinadlar üçün yalnız qeyd olunan redaksiya tətbiq olunur. Tarixi mövcud olmayan istinadlar üçün istinad edilən sənədlərin ən son redaksiyası tətbiq olunur (istənilən düzəlişlər də daxil olmaqla).

ISO 1833-1, Textiles — *Quantitative chemical analysis — Part 1: General principles of testing*

3 TERMİN VƏ TƏRİFLƏR

Bu sənədin məqsədləri üçün aşağıdakı terminlər və təriflər istifadə olunur.

ISO və IEC standartlaşdırma zamanı istifadə olunan terminologiyaları aşağıda qeyd olunan ünvanlarda saxlayır:

IEC Elektropediya: <http://www.electropedia.org/>

ISO Onlayn faylların baxılması platforması: <https://www.iso.org/obp>

4 SINAĞIN PRİNSİPİ

Poliamid qarışığının məlum quru kütləsindən qarışqa turşusunun sulu məhlulu vasitəsilə həll edilərək xaric olunur. Qalıq toplanır, yuyulur, qurudulur və tərəzidə çəkilir; onun lazım gəlmiş təqdirdə düzəliş edilmiş kütləsi qarışığın quru kütləsinin faizi ilə ifadə edilir. Poliamid lifinin faizlə miqdarı fərqi əsasən tapılır. Asetat lifi qarışığının məlum quru kütləsindən benzil spirti ilə həll edilir. Qalıq yığılır, yuyulur, qurudulur və çəkilir; onun düzəldilmiş kütləsi qarışığın quru kütləsinin faizi ilə ifadə edilir. Fərqlə asetatın faizi tapılır.

5 REAGENTLƏR

ISO 1833-1-də təsvir edilmiş reagentləri 5.1 və 5.2-də verilmiş reagentlərlə birlikdə istifadə edin.

5.1 Benzil spirti.

5.2 Etanol.

6 AVADANLIQLAR

ISO 1833-1-də təsvir olunan aparatı 6.1, 6.2 və 6.3-də verilmişlərlə birlikdə istifadə edin.

6.1 Konusvari kolba, minimum tutumu 200 ml, şüşə tıxaclı.

6.2 Mexanik sarsıdıcı.

6.3 Kolbanın temperaturunu (52 ± 2) °C-də saxlamaq üçün uyğun olan qızdırıcı qurğu (məsələn, termostatlı su vannası).

7 SINAĞIN APARILMA ÜSULU

ISO 1833-1 standartında təqdim olunan ümumi üsulu yerinə yetirin, sonra isə sınağı aşağıdakı şəkildə davam etdirin.

Konusvari kolbada olan nümunənin hər qramına 100 ml benzil spirti əlavə edin.

Kolbanın ağzını tıxacla kip bağlayın, onu (52 ± 2) °C temperaturda su hamamının içərisinə salın.

Kolbanı bu temperaturda (20 ± 1) dəq müddətində çalxalayın.

Kolbanın içindəkilərini filtrləmə tiqeli vasitəsilə filtrləyin.

Qalığı maqqaş vasitəsilə kolbaya keçirin, kolbaya təzə benzil spirti əlavə edin və yuxarıda qeyd edildiyi kimi (52 ± 2) °C temperaturda (20 ± 1) dəq müddətində çalxalayın.

Kolbanın içindəkilərini eyni filtrləmə tiqeli vasitəsilə filtrləyin və tsikli 100 ml təzə benzil spirti ilə üçüncü dəfə təkrarlayın.

Mayeni və qalığı eyni filtrləmə tiqelinə tökün; kolbada qalan lifləri (52 ± 2) °C temperaturda əlavə miqdarda benzil spirti ilə yuyaraq tiqelə keçirin. Tiqeli sorulma vasitəsilə boşaldın.

Lifləri kolbaya keçirin, etil spirti ilə yaxalayın və əl ilə çalxaladıqdan sonra eyni filtrləmə tiqelinə tökün.

Bu yaxalama prosesini üç dəfə təkrarlayın.

Qalığı eyni filtrləmə tiqelinə keçirin.

Son olaraq, sorulma vasitəsilə tiqeli boşaldın, tiqeli və qalığı qurudun, sonra soyudun və onları tərəzidə çəkin.

8 NƏTİCƏLƏRİN HESABLANMASI VƏ İFADƏ OLUNMASI

Nəticələri ISO 1833-1 standartında təsvir olunan ümumi təlimatlara uyğun olaraq hesablayın.

$d=1.01$ olan melamin istisna olmaqla, d -nin qiyməti 1.00 bərabərdir.

9 DƏQİQLİK

Toxuculuq materiallarının həmcins qarışığında bu üsulla əldə edilən nəticələrin etibarlılıq intervalları 95% etibarlılıq səviyyəsində ± 1 faizdən yüksək olmur.

ICS: 59.060.01

Açar sözlər: lif, Tekstil, toxuma, viskoz, yun, pambıq, ipək, melamin, toxuculuq, poliamin

---

LAZIMLƏ

Rəsmi nəşr
“Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu”
publik hüquqi şəxs

AZS ISO 1833-7:2023

Tekstil - Kəmiyyət kimyəvi analiz - 6-cı hissə:

**Poliamidin bəzi digər liflərlə qarışıqları
(qarışqa turşusundan istifadə üsulu)**